

חונכות למתמחים בהוראה ולמורים מתחילים

אורנה שץ אופנהיימר¹

תקציר

עבודת החונכות למתמחים ולמורים מתחילים, היא תפקיד חדש יחסית במערכת החינוך. החונכות מבוססת על התפיסה המקצועית שעובדי הוראה הבאים בשערי המקצוע נדרשים להסתגל לתפקיד מקצועי במערכת ארגונית חדשה בעבורם. עליהם להתמודד עם קשיים ועם אתגרים רגשיים, דידקטיים ופדגוגיים שמערכת החינוך מזמנת להם ולהבנות את זהותם המקצועית. כדי לסייע למתמחים לעבור משלב ההכשרה לשלב העיסוק במקצוע, מתאוריה למעשה, הוחלט לאפשר ליווי של מורה מקצועי – חונך. במהלך השנים האחרונות מתקיימים במכללות האקדמיות לחינוך ובאוניברסיטאות, קורסים להכשרת חונכים לתפקיד החונכות. תהליך ההתמקצעות של עבודת החונכות איפשר לעצב את התפקיד נוכח תפיסות מקצועיות, המבוססות על ידע תאורטי וידע התנסותי. מאמר זה מבקש להציג את תפיסת התפקיד של עבודת החונכות למתמחים בהוראה ולמורים מתחילים, בזיקה למתחים תוך-תפקודיים המלווים את עבודת החונכות ובו כמה היבטים: תמיכה במתמחה ובמורה המתחיל ובה בעת הערכת מידת התאמתו למקצוע; טיפוח גישה אמפתית ויכולת הקשבה לצרכיו תוך נקיטת עמדה שיפוטית-מקצועית; עידוד המתמחה והמורה המתחיל להפעלת שיקול דעת ולאוטונומיה מקצועית תוך שילוב הנחיות מעשיות. כמו כן, תהליכי החונכות מתרחשים במסגרת שבועית קבועה ועקיבה, אך במציאות היום-יומית נדרש החונך להיות זמין בהתאם לאירועים המתרחשים. מכוונות החונך היא בזיקה לצורכי הפרט – המתמחה או המורה המתחיל – אך עבודתו מתייחסת למערכת הארגונית החינוכית שבה מתרחשת החונכות. מאמר זה עוסק בהיבטים התאורטיים של תפיסת החונכות למתמחים בהוראה ולמורים מתחילים כתפקיד מורכב ורווי קונפליקטים. לתפיסה מקצועית זו השלכות על תהליך ההכשרה ועל תרומתם של אלה למתמחה, למורה המתחיל, לחונך ולמערכת החינוך.

תאריכים: מורים מתחילים, התמחות בהוראה, חונכות